

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

7. An distantia vnus laucæ sit sufficiens, vt quis ab qudienda Missa excusetur? Et quid, si iter cum equo faciendum sit? Et an hoc intelligatur in tempus, quod non sit serenum, aut in via sint ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

§. 1. **D**E hac Quæstione agit Trolleus in *Decalogum tom. 1. lib. 3. c. 1. dub. 9. n. 10.* Filliucius, *tom. 1. tract. 5. c. 7. n. 217.* Sed mihi placet hic apponere verba Patris Dicastilli *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 5. dub. 10. n. 181.* vbi sic ait: Hinc est, vt qui longius distat ab Ecclesia, vel loco Missæ, saepe non teneatur adire. Quanta verò distantia necessaria sit, non omnino facile est determinare; sed ex circumstantiis personæ, temporis, & ipsius etiam viæ, per quam debet ire, arbitrio prudentis debet decerni. Suarius, & Henriquez *suprà*, leucam assignant, quæ in Hispania, si legalis sit, id est, cuius spatium lege taxatum est, tria millia passuum communium continet, adeoque tria milliaria Italica: vsuales verò leucæ sæpè continent quinque millia passuum, id est, illæ, quæ communis vsu, & acceptione, leucæ appellantur, adeoque sæpè exæquant integrum milliaria Germanicum, Bonacina verò *suprà*, sex, aut septem milliaria assignat, quæ proculdubio Italica intelliguntur, duas scilicet leucas Hispanicæ legales. Ego sanè virum aliquoquin sanum tempore fudo, & sereno non puto excusari duobus tantum milliariis Italicis distantem à loco Missæ; id enim facile ab eiusmodi hominibus animi gratia solet percurrere etiam pedestri itinere. Quod si sint Nobiles, & prædiuites homines, facilius id præstabant equo vel curru, vel lectica, eaque distantia sæpè in amplioribus ciuitatibus intrà urbem ipsam percurritur. Vnde, si forte contingat in similibus locis plura esse Tempia, & loca interdicta, longiusque distare Ecclesiam aliquam intrà urbem vel in suburbiis liberam ab interdicto, tenebuntur etiam fœminæ, seculi graui cœli intemperie, sò ire; quamuis, si fœminæ alioquin delicatæ sint, & alicuius auctoritatis, nec facile possint habere currum, lecticam, aut selam gestatoriam more gentis, non iudicarem teneri ire vltà vnum milliaria Italicum. Secus verò de fœminis mediæ, aut infimæ plebis, quæ sunt his laboribus assuetæ, & non dedecet eas longius ire; maxime intra urbem; Generaliter tamen loquendo, tempore hyemis, aut æstus, fœminas, quæ vltà mediam leucam etiam legalem, id est, vltà mille quingentos passus distant ab Ecclesia, vel loco Missæ, non puto obligari; nisi forte fœminæ rusticæ sint, quæ non minus quam eiusmodi farina viri, solent hinc illuc discurrere leuibus de causis, etiam ad longius spatium. Quando autem pluit aut ningit notabiliter; vix imò, ne vix quidem etiam tales fœminas, aut viros obligarem ad querendum Sacrum intra mediam leucam. Itaque absolute iudicio prudentis relinquendum est, expensis circumstantiis. Hucusque Dicastillus; quæ omnia notentur pro Praxi.

RESOL. VII.

An distantia vnus leuca sit sufficiens, vt quis ab audienda Missa excusetur?
 Et quid, si iter cum equo faciendum sit?
 Et an hoc intelligatur, in tempus, quod non sit serenum, aut in via sine flumina, torrentes & huiusmodi, aut si equus, mula aut asinus, in quo iter qui acturus sit, sint tardi, &c?
 Et docetur milliarius sufficere ad excusandum quemlibet à Missa, specialiter fœminas delicatas, & alicuius auctoritatis? Ex part. 10. tract. 15. & Misc. 5. Resol. 35.

§. 1. **C**ontra Bonacina, Ledesnam, & alios affirmatiuè respondet Leandrus *de precept. Eccles. tract. 2. disp. 2. quæst. 22.* quia cum hæc distantia duplicari debeat; cundo, scilicet, ad Ecclesiam,

& redeundo ad locum, è quo exiit, vèrè non breuis, sed longa fatis existimanda est, & consequenter sufficiens ad excusandum quemlibet à Missa; Sic Suares, *dist. 88. s. 6. vers. Tertium cap. est. Villalob. tract. 8. disp. 36. n. 5.* sic dicens: [Tambien se iuzga por impotencia moral, quando la Iglesia esta distante vna legua; y fuesse necessario ir à pie; y aunque disse me nos, como sea bien lexos, y llueua, y òaya tempestad.] Fagundez etiam *de 1. precept. lib. 2. cap. 9. n. 10.* per hæc verba: Quinta causa excusationis est longa distantia Ecclesie, & ratione illius excusantur illi, quibus necessarium est longum iter pedibus conficere, v. g. vnus leuca: idemque dicendum est, si non sit distantia vnus leuca. Et ita etiam tenet Villalobos *in Summa tom. 1. tract. 8. disp. 36. n. 5.* Fagundez, *de precept. Eccles. pract. 1. lib. 2. cap. 9. n. 10.* & alij penes Leandrum, qui etiam postea *quæst. 24.* tenet distantiam etiam vnus leuca, seu trium milliarium excusare ab audienda Missa, etiam si iter cum equo faciendum esset, quia ait etiam respectu istorum, distantia duarum leucarum, quæ cundo ad Ecclesiam, & ab illa redeundo confici est necessum; non leuis, & facilis, sed longa & difficilis centeri debet; ergo sufficiens ad excusandum quemque ab auditione Missæ. Adde hoc mihi non solum probabile, sed certissimum esse, in casu quo tempus non sit serenum, aut in via sint flumina, torrentes, & huiusmodi; aut denique equus, mula, aut asinus, in quo iter quis acturus est, sint tardi, &c. Sed vt verum fatear, huic posteriori sententiæ, non adhareo; nam non videtur concedendum quod eadem distantia sufficiat pro itinere pedestri, ac equestri: nam in itinere equestri minus laboratur: ergo maiorem distantiam requirit; vnde ego puto, quòd saltem distantia vnus leuca, & mediæ sit necessaria ad excusandum auditionem Missæ.

2. Non desinam tamen hic adnotare Marchinum *Sacram. Ordin. tract. 3. part. 3. cap. 17. n. 19.* docere milliarium sufficere ad excusandum quemlibet à Missa: *Octiz in Summa precept. Decalog. §. 7.* licait: [Los que estan en azquerias no estan obligados à oir la Missa, si donde se dice mas de media.] Sed hi authores videntur loqui aliquantulum laxè; assentior tamen Patri Dicastillo *de Sacram. tom. 1. tract. 5. cap. 5. n. 184.* docenti, quod fœminæ delicatæ, & alicuius auctoritatis non tenentur pedestres ire ad audiendam Missam vltà vnum milliaria; sic potest limitari sententia requirens tria milliaria.

RESOL. VIII.

An mater, vel nutrix excusetur ab audienda Missa, si non potest infantulum domi relinquere, sed necesse sit secum in Ecclesia deferre?
 Idem est de ancillis, quæ infantibus assistere debent? Ex part. 10. tr. 15. & Misc. 5. Ref. 36.

§. 1. **A**D hoc dubium quod est satis practicabile respondet Leandrus *de precept. Eccl. tr. 2. dist. 2. quæst. 28.* quod *suprà* dictæ personæ excusantur eo tantum modo quod nequeant dictos infantulos suos alteri commendare: quia, vt experientia constat, nec mater, seu nutrix potest eos ad Ecclesiam absque molestia celebrantis, & adstantium perturbatione, ferre; nec domi, absque probabili, & prudenti timore alicuius magni damni, solos relinquere: ergo absolute est dicendum quod, vt prædicta mater, & nutrix excusetur à Missa, sufficiat non habere, aut inuenire aliquam personam, cui infantulos suos, dum Missam possit audire, commendet. Sic videntur sentire Layman, *lib. 4. tract. 7. cap. 4. num. 3.*